

ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม

ร้อยตำรวจโทหญิง พรรณทิพา เวชรังษี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EXPERIENCES OF THE ELDERLY RECEIVING TOTAL KNEE
REPLACEMENT OPERATION

Police Lieutenant Pantipa Wetcharungsri

A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing Chulalongkorn University

Academic Year 2006

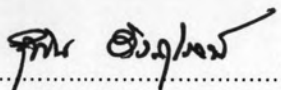
Copyright of Chulalongkorn University

491764

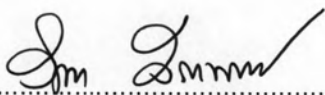
หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

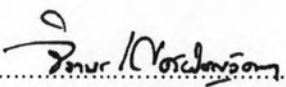
ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม
ร้อยตำรวจโทหญิง พรรณทิพา เวชรังษี
พยาบาลศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา

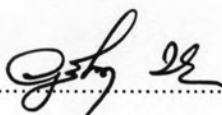
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร.ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วีณา จีระแพทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา)

..... กรรมการ
(พันโทหญิง ดร.วาสนา นัยพัฒน์)

พรรณทิพา เวชรังษี: ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม.
(EXPERIENCES OF THE ELDERLY RECEIVING TOTAL KNEE REPLACEMENT
OPERATION) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. จิราพร เกศพิชญวัฒนา, 147 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้สูงอายุเพศหญิงจำนวน 9 คน ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างเฉพาะเจาะจง ทำการสัมภาษณ์โดยการบันทึกเทปร่วมกับการสังเกตและการบันทึกภาคสนาม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่

- 1) มองย้อนการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุคิดถึงเหตุของการเจ็บป่วยจากการประกอบอาชีพ และจากการดำรงชีวิตประจำวัน
- 2) แสวงหาวิธีการรักษาและดูแลตนเอง ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุในขณะที่เจ็บป่วย มีความทุกข์ทรมานจากอาการ และได้รับผลกระทบในด้านต่าง ๆ จากการเป็นโรคข้อเข่าเสื่อม ผู้สูงอายุจึงแสวงหาวิธีการรักษาและดูแลตนเองด้วยการบรรเทาอาการด้วยตนเอง ใช้วิธีการรักษาแพทย์แผนปัจจุบัน และได้รับข้อมูลการรักษาจากแหล่งต่าง ๆ
- 3) ตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัด เมื่อผู้สูงอายุไม่สามารถที่จะทนทุกข์ทรมานจากความปวดและผลกระทบในด้านต่าง ๆ ได้ ผู้สูงอายุจึงตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัด เนื่องจากอยากหาย ได้รับข้อมูลสนับสนุนให้ผ่าตัด และกลัวแต่ทำใจยอมรับการผ่าตัด
- 4) รับรู้การผ่าตัด ได้แก่การที่ผู้สูงอายุเมื่อเข้ารับการผ่าตัดจะรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมในห้องผ่าตัดที่ไม่คุ้นเคย และบอกถึงประสบการณ์ความไม่สุขสบายหลังการผ่าตัด
- 5) ดำเนินชีวิตกับข้อเข่าใหม่ ผู้สูงอายุรับรู้ถึงสภาพของตนเองและมีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผู้สูงอายุจะเฝ้าระวังสังเกตอาการ เอาใจใส่ดูแลตนเอง และพอใจกับข้อเข่าเทียม

การศึกษานี้ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม และการวิจัยทางการพยาบาลต่อไป

สาขาวิชา.....พยาบาลศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต..... *กมลวรรณ วัฒนศิริ*
ปีการศึกษา.....2549..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *วิมล วัฒนศิริ*

4777597936 : MAJOR NURSING SCIENCE

KEY WORD: THE ELDERLY / TOTAL KNEE REPLACEMENT OPERATION / EXPERIENCES

PANTIPA WESCHARUNGSRI: POL.LT. EXPERIENCES OF THE ELDERLY

RECEIVING TOTAL KNEE REPLACEMENT OPERATION.THESIS ADVISOR :

ASST. PROF. JIRAPORN KESPICHAWATTANA, Ph.D.147 pp.

The purpose of this study was to explore experiences of the elderly receiving total knee replacement operation. The qualitative research method of Husserl phenomenology was utilized as the methodology of this study. Data were collected through the in-depth interviews of nine older persons who were purposively selected as key informants. The interviews were tape-recorded, and observable information was written as field notes. The data were, then analyzed by content analysis.

The findings revealed that experiences of the elderly receiving total knee replacement operation could be categorized into 5 themes, which were:

- 1) reflection on their life styles that might have affected the cause of knee osteoarthritis such as occupations and daily life activities;
- 2) a search for treatment and self care of the elderly suffering from pain and getting negative impacts from knee osteoarthritis with resulted in methods of alleviating pain by one self using modern medicinal treatment and information treatment from various sources;
- 3) make a decision to undergo surgery when the pain and all negative impacts could no longer be tolerated;
- 4) gaining the operation experience including recognizing the unfamiliar environment inside the operation room and also the uncomfortable condition after the operation; and
- 5) living with the new knee, being aware of the new physical condition, and gaining self-surveillance, self care and satisfaction with the new knee.

This study provides more understanding to the experiences of the elderly receiving total knee replacement operation and also guidance to the care of the elderly with total knee replacement and nursing research.

Field of study..... NURSING SCIENCEStudent's signature..... *Pantipa Wescharungsri*

Academic year2006..... Advisor's signature..... *Jiraporn K. Wattana*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีราพร เกศพิชญวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความรักและห่วงใยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในบุญคุณเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และพันโทหญิง ดร. วาสนา นัยพัฒน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดและคำแนะนำจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้และการอบรมสั่งสอน ตลอดระยะเวลาของการศึกษา ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณ ผู้สูงอายุทุกท่าน ที่เสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาเมตตาของผู้สูงอายุทุกท่าน

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ น้อง ๆ ห้องผ่าตัดออร์โธปิดิกส์ และเจ้าหน้าที่ห้องตรวจผู้ป่วยนอกแผนกออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลตำรวจทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาเมตตาและสนับสนุนเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณ คุณปู่สังัด เวชรังษี ผู้เป็นแสงเทียนนำทางธรรมและให้การสนับสนุนการศึกษาแก่หลาน ๆ ตลอดมา กราบขอบพระคุณ คุณย่า คุณพ่อ และคุณแม่ ที่ให้ความรักและเป็นแรงใจในการศึกษา ขอบใจน้องสาวที่น่ารักทั้งสอง ที่ห่วงใยและเป็นกำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ร่วมรุ่น ที่ช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่และเป็นกำลังใจตลอดเวลาที่ศึกษา และขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ไม่อาจกล่าวนาม ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
แนวคิดพื้นฐาน.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	7
โรคข้อเข่าเสื่อมและการรักษา.....	25
การพยาบาลในการดูแลผู้สูงอายุที่รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม.....	39
แนวคิดการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	61
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย.....	61
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย.....	72
5 การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	99
สรุปและอภิปรายผล.....	100

ข้อเสนอแนะ.....	115
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก เอกสารพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลการเข้าร่วมการวิจัย และเอกสารพิจารณาจริยธรรมในการวิจัย.....	128
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	134
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	147

สารบัญตาราง

	หน้า
1 แสดงลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล.....	73
2 สรุปข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล.....	74

สารบัญภาพ

	หน้า
1 ภาพแสดงประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม.....	76